

Raport z ewaluacji wewnętrznej

Wymaganie 1.3

**Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie
rozwiązują problemy**

**Raport z ewaluacji przygotowała
Jolanta Winszczyk z zespołem ewaluacyjnym w składzie:
Karina Atłas, Jolanta Charaputa, Katarzyna Chojnacka,
Andrzej Grochowina**

Rok szkolny 2018/2019

Spis treści

I. Plan ewaluacji	.....	2
II. Analiza i interpretacja	.....	5
III. Podsumowanie	.....	22
IV. Aneks	.....	24

I. Plan ewaluacji wewnętrznej

1. Przedmiot ewaluacji

W roku szkolnym 2018/2019 dyrektor Centrum Edukacji Ekonomiczno-Handlowej w Tarnowskich Górach podjęła decyzję o przeprowadzeniu ewaluacji wewnętrznej dotyczącej znaczenia współpracy między nauczycielami i jej wpływu na procesy edukacyjne przebiegające w szkole.

2. Cel ewaluacji wewnętrznej

Przeprowadzona w roku szkolnym 2018/2019 ewaluacja wewnętrzna ma na celu uzyskanie informacji dotyczących:

- współdziałania nauczycieli w trakcie procesów edukacyjnych,
- wpływu tej współpracy na efektywność pracy szkoły,
- umiejętności wspólnego rozwiązywania problemów przez nauczycieli.

Sformułowane pytania kluczowe:

1. Czy nauczyciele pomagają sobie nawzajem?
2. Jaki jest stopień zaangażowania nauczycieli we współpracę i wzajemną pomoc?
3. W jaki sposób nauczyciele współpracują w procesie planowania i realizacji procesów edukacyjnych?
4. Czy i jak jakość współpracy nauczycieli ma wpływ na procesy edukacyjne?
5. Na jakie problemy napotykają współpracujący ze sobą nauczyciele, jak je rozwiązują?
6. Czy nauczyciele wspólnie doskonalą metody i formy współpracy?
7. W jaki sposób można podnieść efektywność współpracy nauczycieli?
8. Czy nauczyciele indywidualnie wprowadzają zmiany w przebiegu procesu kształcenia czy też zmiany dokonywane są we współpracy z innymi nauczycielami?
9. W jakich sytuacjach nauczyciele konsultują między sobą potrzeby edukacyjne i wychowawcze uczniów?

3. Metody badawcze

Metody i narzędzia badawcze wykorzystane przy ewaluacji:

- Ankiety skierowane do nauczycieli.
- Wywiad z dyrektorem, przewodniczącymi zespołów przedmiotowych.
- Analiza dokumentacji szkolnej.

4. Próba badawcza

Próba badawcza obejmuje:

- Nauczycieli
- Pedagoga szkolnego
- Dyrektora

5. Zespół ewaluacyjny

Zadaniem zespołu ewaluacyjnego jest przygotowanie i przeprowadzenie ankiet dla nauczycieli, przeprowadzenie wywiadów, zebranie i analiza danych, wypracowanie wniosków, opracowanie zaleceń i wskazówek do dalszej pracy.

Imię i nazwisko lidera	Analiza pytań kluczowych
Jolanta Winszczyk	Przygotowanie planu oraz sprawozdania z ewaluacji. Opracowanie graficzne planu i raportu z ewaluacji.
Jolanta Charaputa	Czy nauczyciele pomagają sobie nawzajem? Jaki jest stopień zaangażowania nauczycieli we współpracę i wzajemną pomoc? W jaki sposób nauczyciele współpracują w procesie planowania i realizacji procesów edukacyjnych?
Andrzej Grochowina	Czy i jak jakość współpracy nauczycieli ma wpływ na procesy edukacyjne? Na jakie problemy napotykają współpracujący ze sobą nauczyciele, jak je rozwiązują?
Katarzyna Chojnacka	Czy nauczyciele wspólnie doskonalą metody i formy współpracy? W jaki sposób można podnieść efektywność współpracy nauczycieli?
Karina Atlas	Czy nauczyciele indywidualnie wprowadzają zmiany w przebiegu procesu kształcenia czy też zmiany dokonywane są we współpracy z innymi nauczycielami? W jakich sytuacjach nauczyciele konsultują między sobą potrzeby edukacyjne i wychowawcze uczniów?

6. Harmonogram ewaluacji

<i>Przebieg czynności/zadania</i>	<i>Czas wykonania/terminy</i>	<i>Nauczyciele odpowiedzialni</i>
Przygotowanie planu ewaluacji.	Do 14 .09.2018r	Jolanta Winszczyk
Spotkanie organizacyjne zespołu ewaluacyjnego, przydzielenie zagadnień.	20.09.2018r	Zespół ewaluacyjny
Spotkanie zespołu ewaluacyjnego, analiza narzędzi badawczych. Kolejne terminy spotkań wg zapotrzebowania.	Do 19.10.2018r	Zespół ewaluacyjny
Analiza informacji, wyciąganie wniosków, opracowanie zaleceń.	20.09.2018r - 16.11.2019r	Zespół ewaluacyjny
Przygotowanie raportu z ewaluacji.	16.11.2018r – 17.12.2018r	Jolanta Winszczyk
Przedstawienie raportu z ewaluacji Radzie Pedagogicznej.	Styczeń 2019r	Zespół ewaluacyjny

7. Sposób prezentacji wyników ewaluacji wewnętrznej

Z wynikami ewaluacji zostaną zapoznani:

- Nauczyciele na Radzie Pedagogicznej.
- Uczniowie podczas godziny z wychowawcą.
- Rodzice podczas spotkania z wychowawcą.
- Raport zostanie opublikowany na stronie internetowej szkoły oraz w wersji papierowej będzie dostępny w bibliotece szkolnej.

II. Analiza i interpretacja wyników

A. Czy nauczyciele pomagają sobie nawzajem?

Jaki jest stopień zaangażowania nauczycieli we współpracę i wzajemną pomoc?

W jaki sposób nauczyciele współpracują w procesie planowania i realizacji procesów edukacyjnych?

Opracowała Jolanta Charaputa

Metody badawcze:

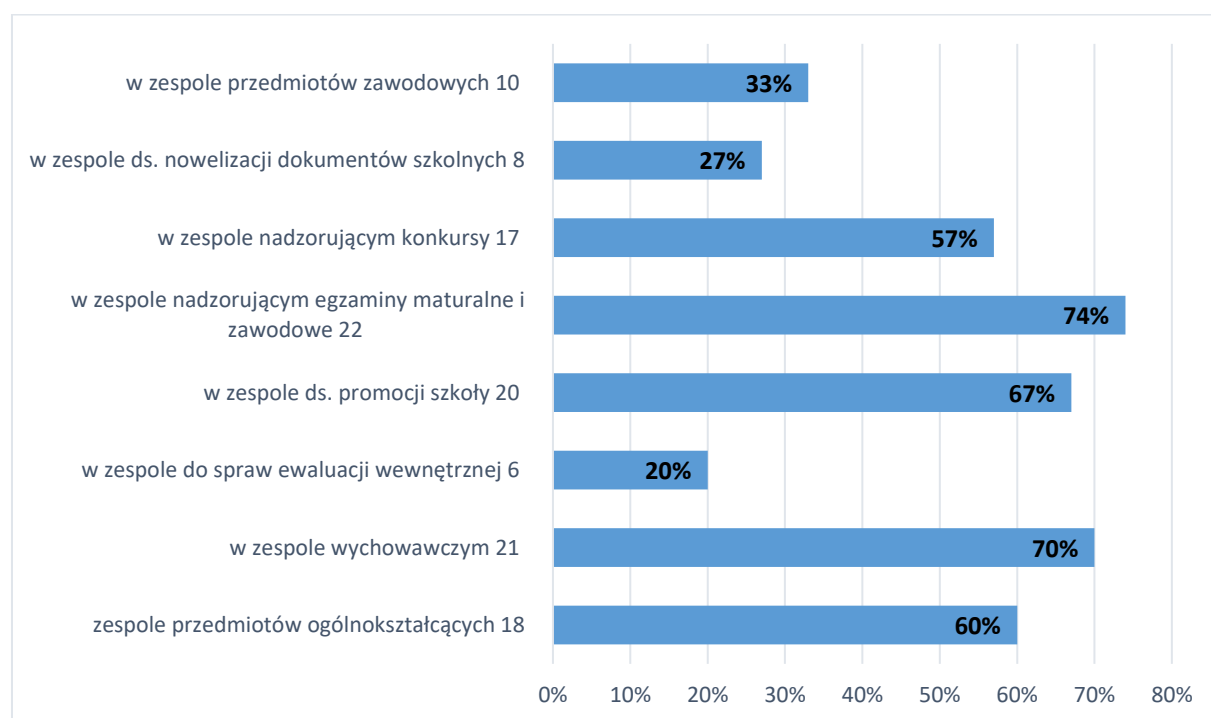
- a) Analiza dokumentów
- b) Ankieta dla nauczycieli
- c) Wywiad z dyrektorem szkoły

Ankiety wypełniło 30 nauczycieli CEE-H w Tarnowskich Górach (załącznik 1). Liczby przedstawiają ilość opinii oraz wartość procentową wyrażonych opinii.

Na pytanie 1 „*W pracę jakich zespołów jest Pani/Pan zaangażowana/zaangażowany?*”

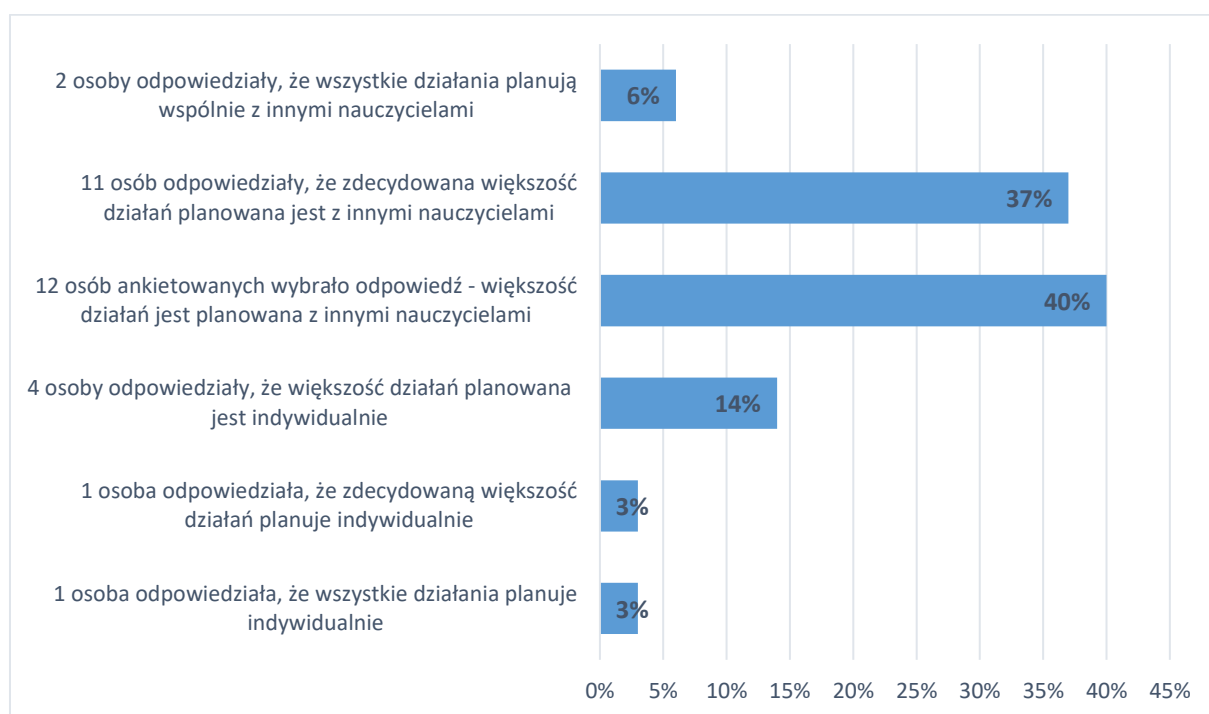
ankietowani udzielili następujących odpowiedzi:

- w zespole przedmiotów ogólnokształcących 18 (60%)
- wychowawczym 21 (70%)
- do spraw ewaluacji wewnętrznej 6 (20%)
- promocji szkoły 20 (66,7%)
- nadzorującym egzaminy maturalne i zawodowe 22 (73,3%)
- nadzorującym konkursy 17 (56,7%)
- nowelizacji dokumentów szkolnych 8 (26,7%)
- zespole przedmiotów zawodowych 10 (33%)

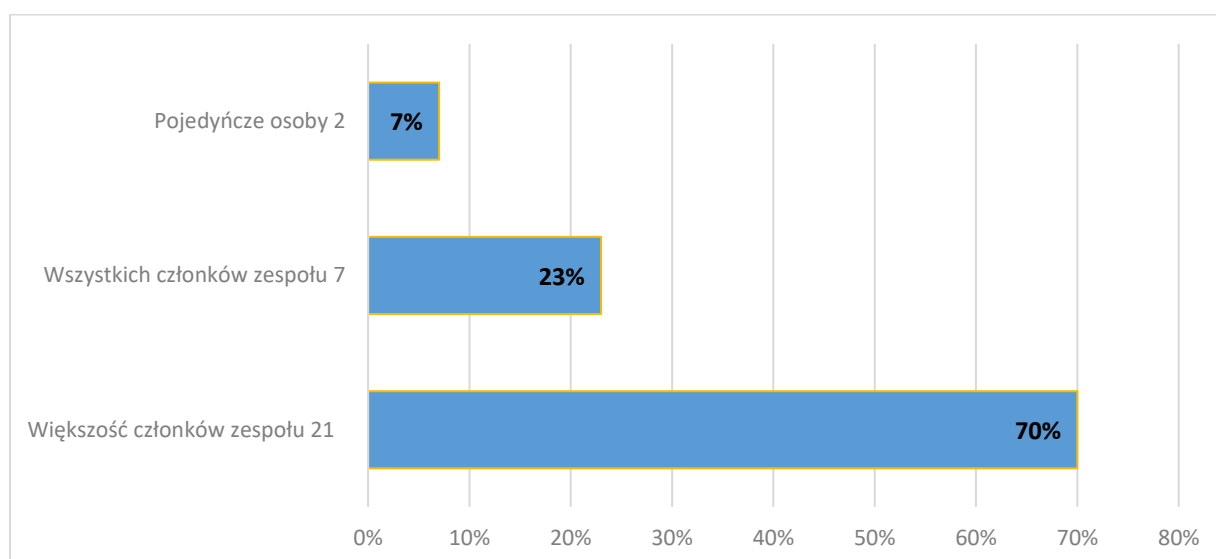

W pytaniu 2 „*Czy planuje Pani/Pan wspólne działania z innymi nauczycielami w szkole?*” odpowiedzi były następujące:

- wszystkie działania planowane są indywidualnie 1 osoba (3%)
- zdecydowana większość działań planowana jest indywidualnie 1 osoba (3%)
- większość działań planowana jest indywidualnie 4 osoby (13,3%)
- większość działań jest planowana z innymi nauczycielami 12 (40%)
- zdecydowana większość działań planowana jest z innymi nauczycielami 11 osób (36,6%)
- wszystkie działania planowane są wspólnie z innymi nauczycielami 2 osoby (6%)

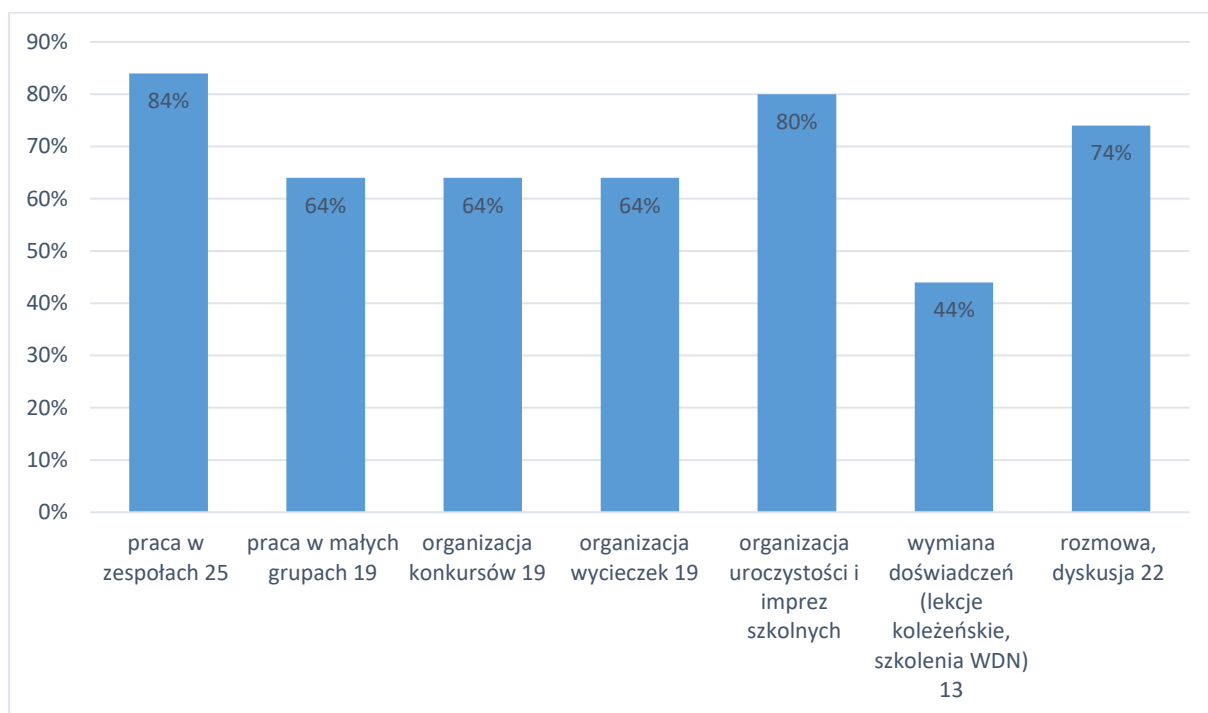

Większość ankietowanych 21 (70%) odpowiadających na pytanie 3 twierdzi, że **działania wynikające z analizy efektów pracy zespołów są planowane przez większość członków zespołu**, 7 (23,3%) wszystkich członków zespołu, natomiast tylko 2 (6,7%) osoby odpowiedziały, że przez pojedyncze osoby należące do zespołu

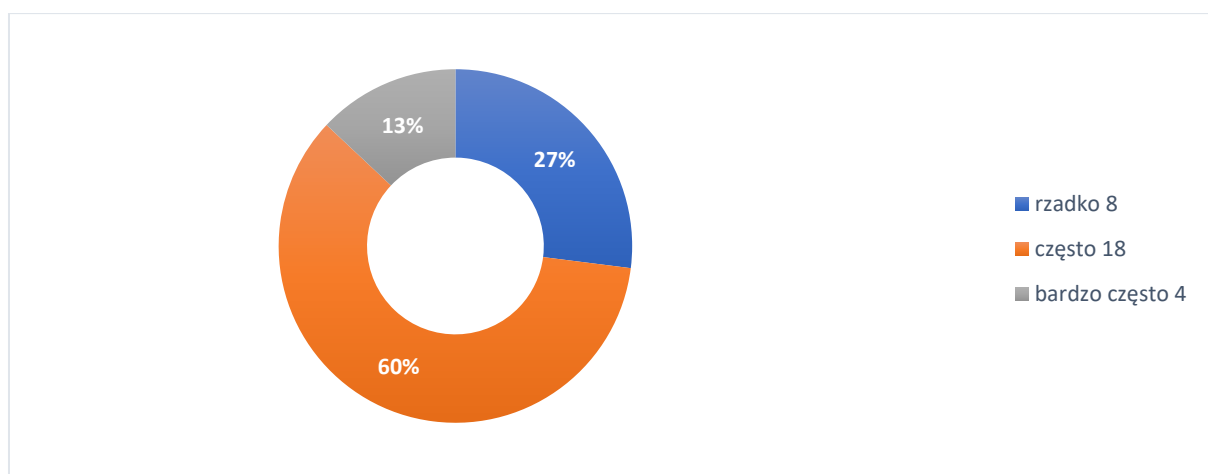
Jako **konkretne przykłady form współpracy nauczycieli** podano:

- praca w zespołach 25 (83,3%)
- praca w małych grupach 19 (63,3%)
- organizacja konkursów 19 (63,3%)
- organizacja wycieczek 19 (63,3%)
- organizacja uroczystości i imprez szkolnych 24 (80%)
- wymiana doświadczeń (lekcje koleżeńskie, szkolenia WDN) 13 (43,3%)
- rozmowa, dyskusja 22 (73,3%)

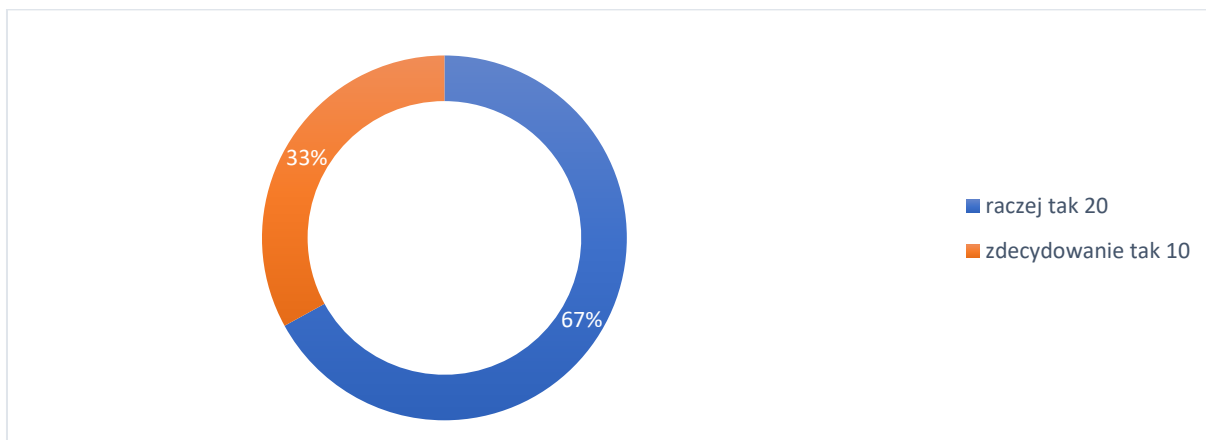
Na pytanie „**Jak często korzysta Pani/Pan z pomocy innych nauczycieli**” zaznaczono odpowiedzi:

- rzadko 8 (26,7%)
- często 18 (60%)
- bardzo często 4 (13,3%)

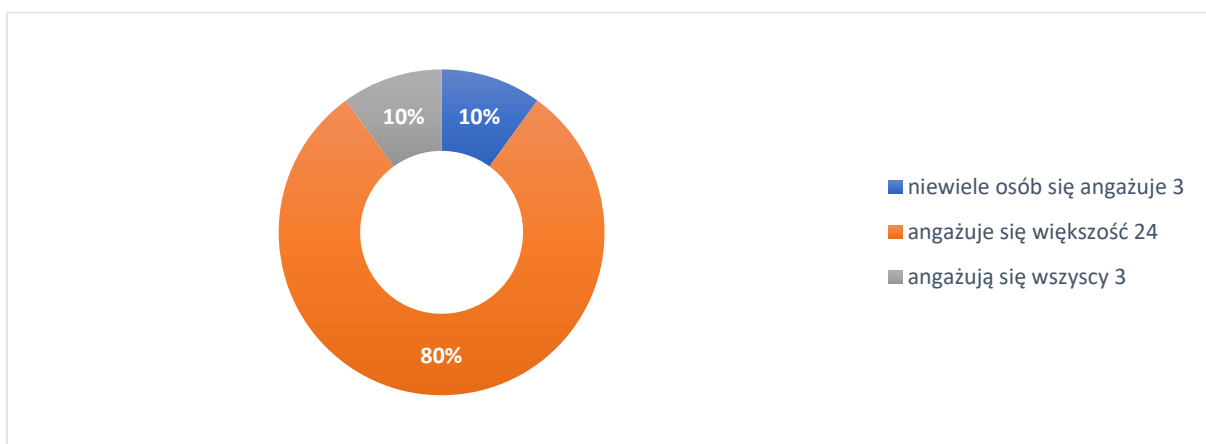

Pytanie 6 brzmiało „*Czy zespoły pomagają Pani/Panu w rozwiązywaniu pojawiających się w pracy problemów?*”. Ankietowani stwierdzili, że raczej tak 20 (66,7%) i zdecydowanie tak 10 (33,3%)

Na pytanie „*W jakim stopniu ocenia Pani/Pan zaangażowanie nauczycieli we współpracę i wzajemną pomoc*” ankietowani odpowiedzieli:

- niewiele osób się angażuje 3 (10%)
- angażuje się większość 24 (80%)
- angażują się wszyscy 3 (10%)

Mocne strony:

- Nauczyciele wspierają się i współdziałają w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych, współpraca ta dotyczy zwłaszcza organizacji uroczystości, imprez szkolnych, organizacji wycieczek, konkursów.
- Zdecydowana większość nauczycieli współpracuje w zespołach i małych grupach, preferowane są również dyskusje i rozmowy.
- Nauczyciele uczestniczą w różnych formach doskonalenia zawodowego dzieląc się zdobytą wiedzą i umiejętnościami.
- Zdecydowana większość nauczycieli angażuje się we współpracę i wzajemną pomoc.

Słabe strony:

- W gronie pedagogicznym są pojedyncze osoby, które nie angażują się w pracę zespołową, działania indywidualne przedkładają nad pracę w zespole.

Wnioski:

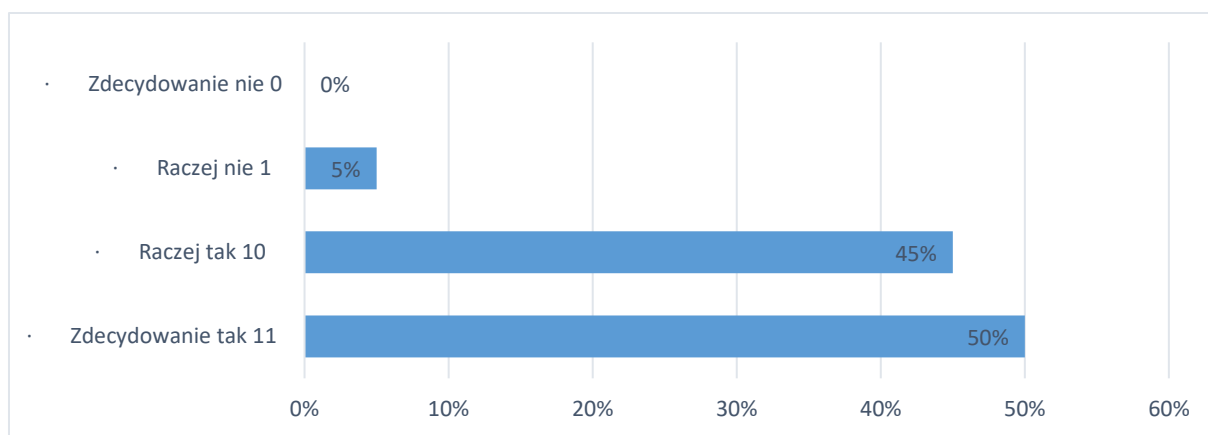
- Nauczyciele wspierają się i współpracują w organizacji i analizie procesów edukacyjnych.
- Zmiany dotyczące przebiegów procesów edukacyjnych następują w wyniku wspólnych ustaleń pomiędzy nauczycielami.
- Należy pracować nad zaangażowaniem wszystkich nauczycieli w pracę zespołową.

B. Czy i jak jakość współpracy nauczycieli ma wpływ na procesy edukacyjne? Na jakie problemy napotykają współpracujący ze sobą nauczyciele, jak je rozwiązują? Opracował Andrzej Grochowina

Ankietę wypełniło 22 nauczycieli Centrum Edukacji Ekonomiczno-Handlowej w Tarnowskich Górach (załącznik nr 2). Liczby przedstawiają ilość opinii oraz wartość procentową wyrażonych opinii.

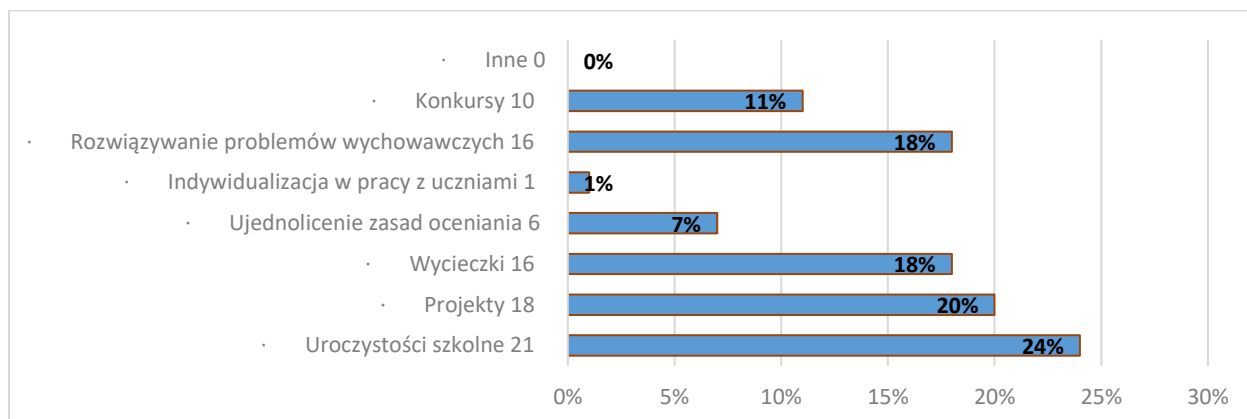
1. Czy Pana/Pani zdaniem współpraca między nauczycielami jest efektywna?

- Zdecydowanie tak 11 (50%)
- Raczej tak 10 (45,4%)
- Raczej nie 1 (4,5%)
- Zdecydowanie nie 0

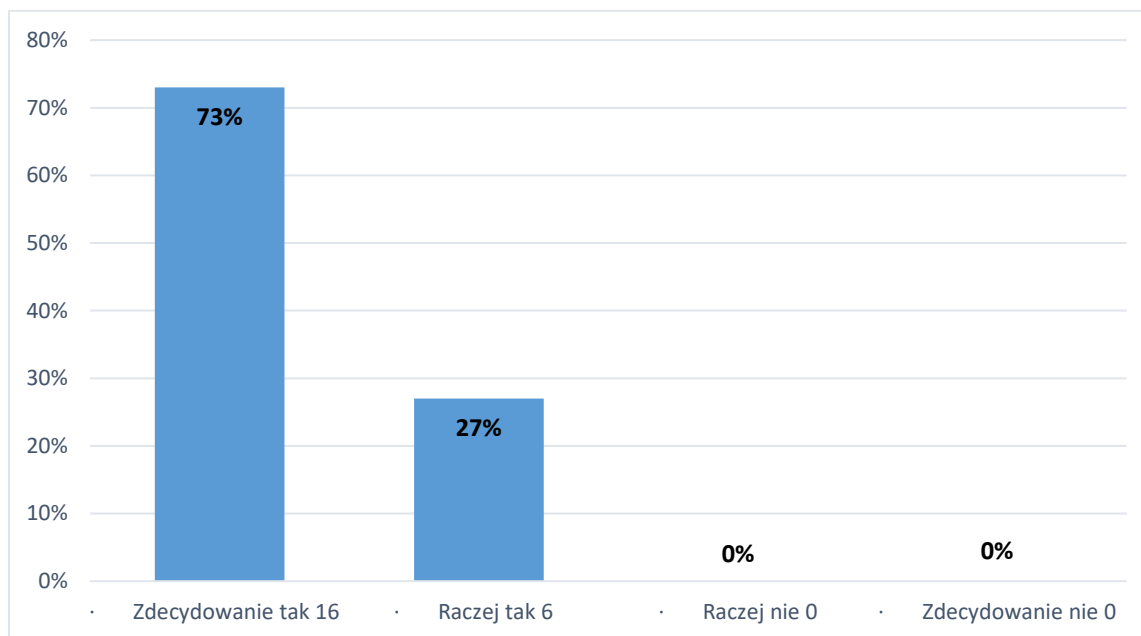
2. Jakie efekty współpracy zespołowej nauczycieli są widoczne w praktyce szkolnej?

- Uroczystości szkolne 21 (23,8%)
- Projekty 18 (20,4%)
- Wycieczki 16 (18,1%)
- Ujednolicenie zasad oceniania 6 (6,8%)
- Indywidualizacja w pracy z uczniami 1 (1,1%)
- Rozwiązywanie problemów wychowawczych 16 (18,1%)
- Konkursy 10 (11,3%)
- Inne 0

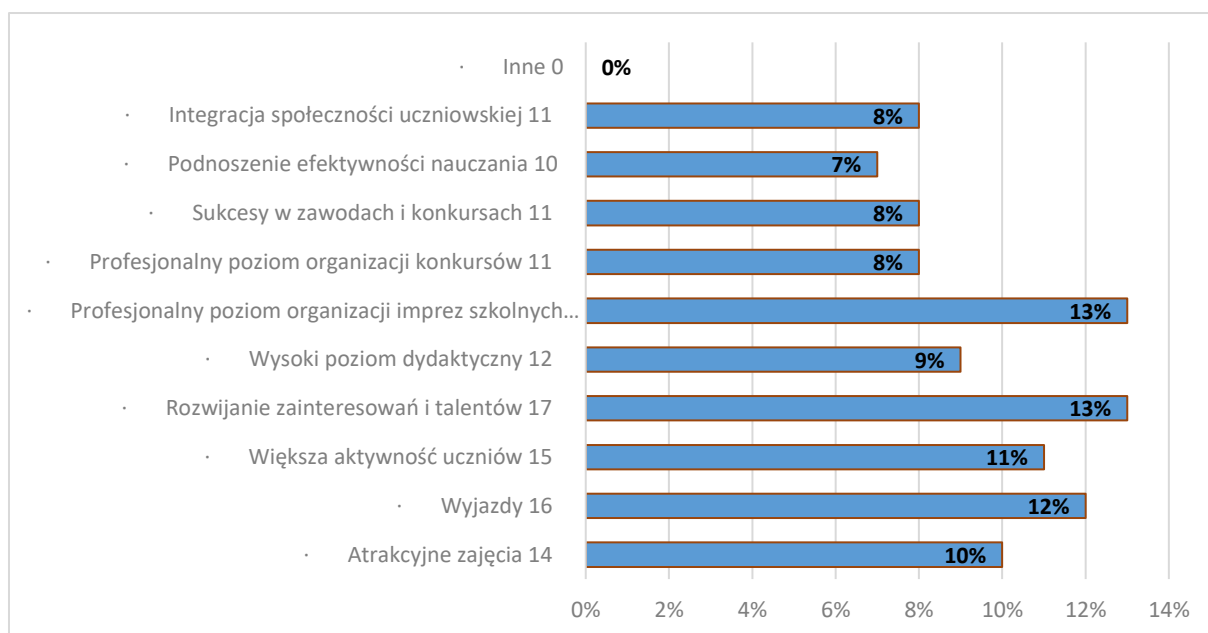
3. Czy Pana/Pani zdaniem współpraca nauczycieli wpływa na lepsze wyniki kształcenia?

- Zdecydowanie tak 16 (72,7%)
- Raczej tak 6 (27,2%)
- Raczej nie 0
- Zdecydowanie nie 0

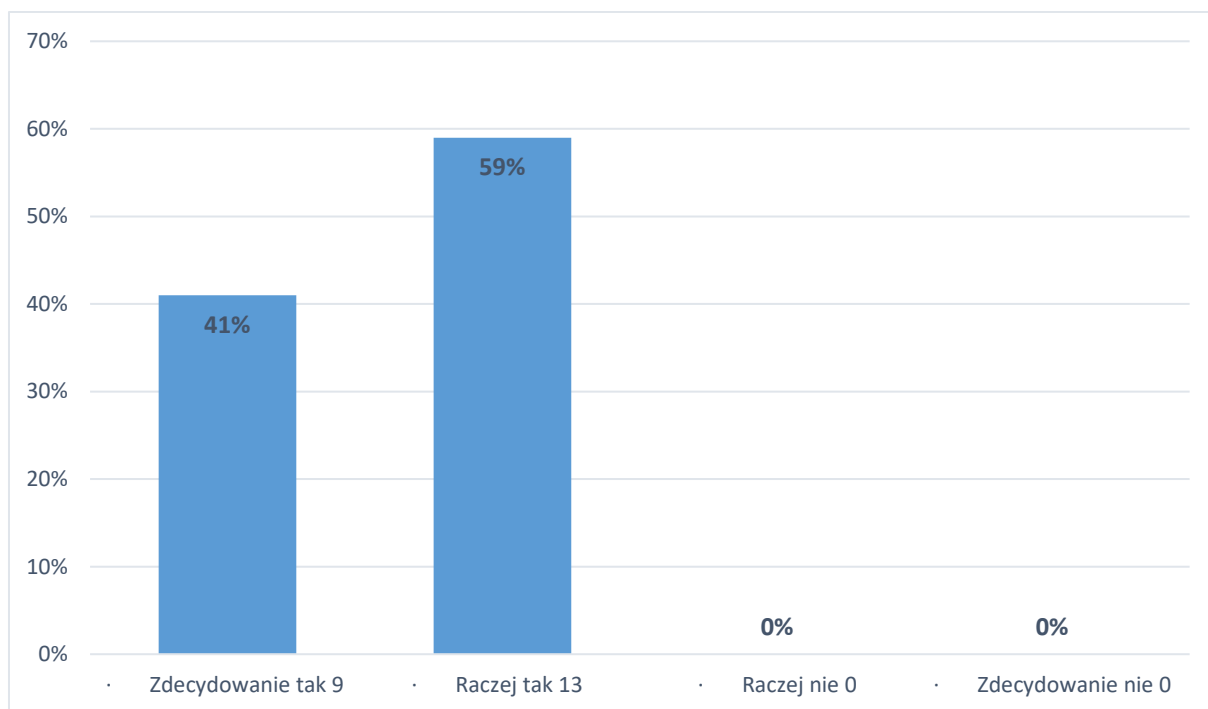
4. Jakie korzyści dla uczniów wynikają ze współpracy nauczycieli?

- Atrakcyjne zajęcia 14 (10,4%)
- Wyjazdy 16 (11,9%)
- Większa aktywność uczniów 15 (11,1%)
- Rozwijanie zainteresowań i talentów 17 (12,6%)
- Wysoki poziom dydaktyczny 12 (8,9%)
- Profesjonalny poziom organizacji imprez szkolnych 17 (12,6%)
- Profesjonalny poziom organizacji konkursów 11 (8,2%)
- Sukcesy w zawodach i konkursach 11 (8,2%)
- Podnoszenie efektywności nauczania 10 (7,4%)
- Integracja społeczności uczniowskiej 11 (8,2%)
- Inne 0

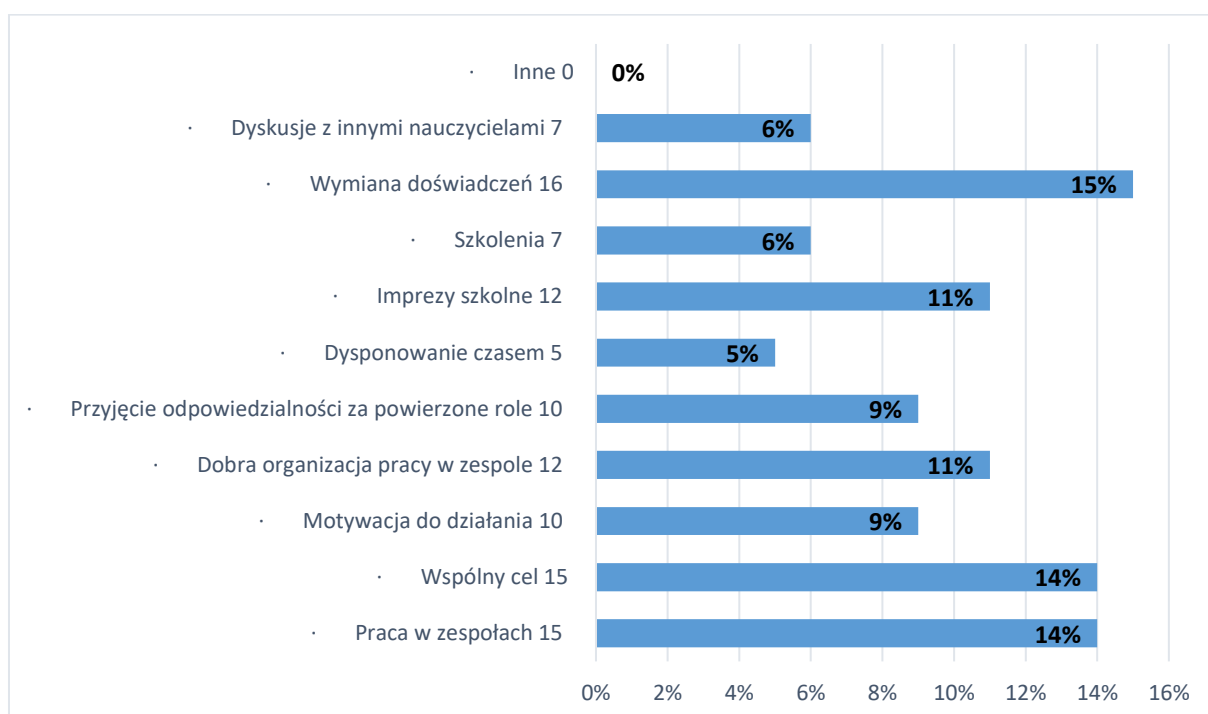
5. Czy Pana/Pani zdaniem współpraca nauczycieli układa się dobrze?

- Zdecydowanie tak 9 (40,5%)
- Raczej tak 13 (59,5%)
- Raczej nie 0
- Zdecydowanie nie 0

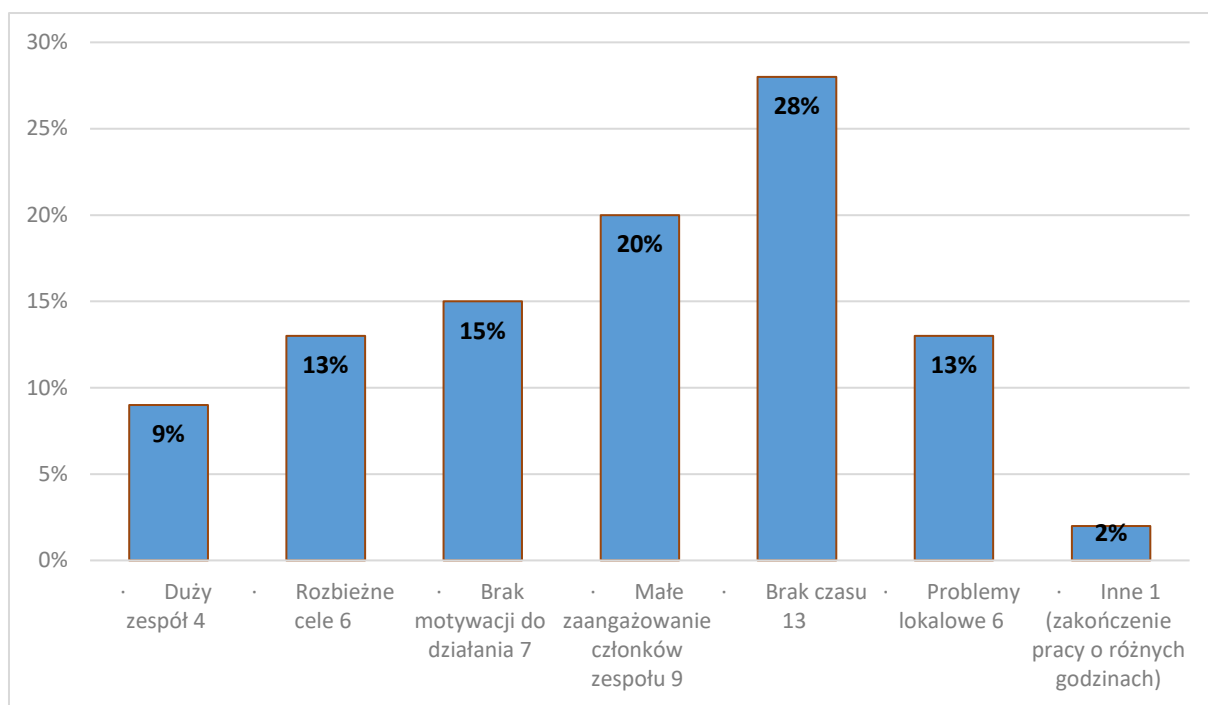
6. *Jakie czynniki sprzyjają współpracy nauczycieli?*

- Praca w zespołach 15 (13,7%)
- Wspólny cel 15 (13,7%)
- Motywacja do działania 10 (9,1%)
- Dobra organizacja pracy w zespole 12 (11%)
- Przyjęcie odpowiedzialności za powierzone role 10 (9,1%)
- Dysponowanie czasem 5 (4,5%)
- Imprezy szkolne 12 (11%)
- Szkolenia 7 (6,4%)
- Wymiana doświadczeń 16 (14,6%)
- Dyskusje z innymi nauczycielami 7 (6,4%)
- Inne 0

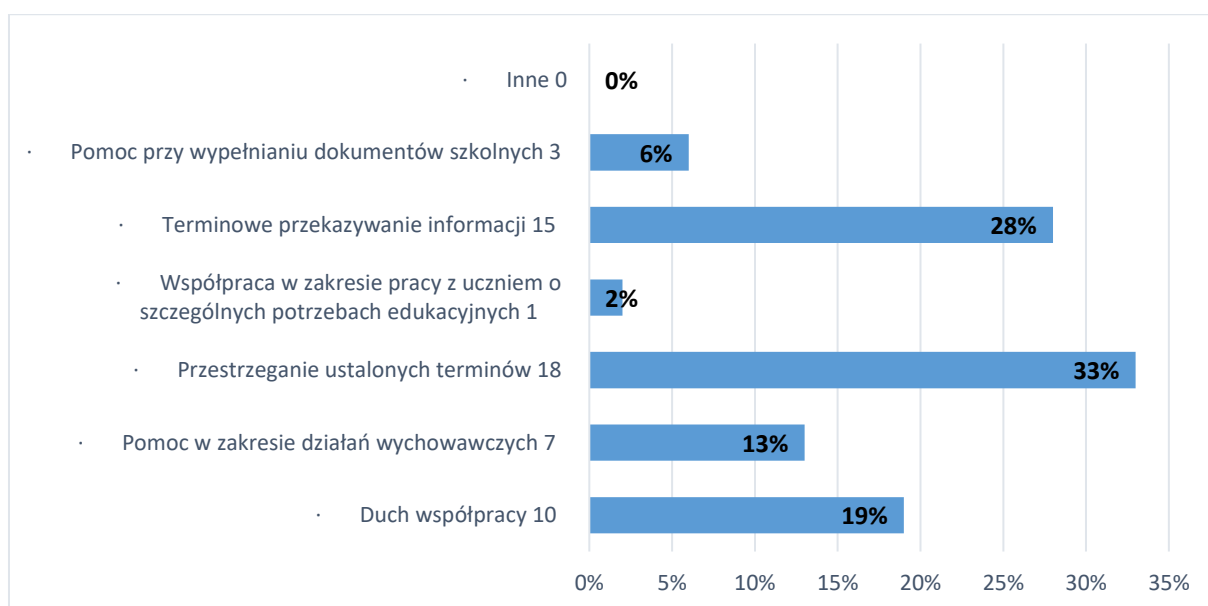
7. *Jakie czynniki utrudniają współpracę nauczycieli?*

- Duży zespół 4 (8,7%)
- Rozbieżne cele 6 (13%)
- Brak motywacji do działania 7 (15,2%)
- Małe zaangażowanie członków zespołu 9 (19,5%)
- Brak czasu 13 (28,2%)
- Problemy lokalowe 6 (13%)
- Inne 1 (zakończenie pracy o różnych godzinach) (2,1%)

8. Jaka pomoc ze strony innych nauczycieli byłaby dla Pana/Pani najcenniejsza?

- Duch współpracy 10 (18,5%)
- Pomoc w zakresie działań wychowawczych 7 (12,9%)
- Przestrzeganie ustalonych terminów 18 (33,3%)
- Współpraca w zakresie pracy z uczniem o szczególnych potrzebach edukacyjnych 1 (1,8%)
- Terminowe przekazywanie informacji 15 (27,7%)
- Pomoc przy wypełnianiu dokumentów szkolnych 3 (5,5%)
- Inne 0

Wnioski:

- Zdecydowana większość nauczycieli uważa, że jakość współpracy między nimi przynosi efekty.
- Do najbardziej widocznych efektów współpracy zespołowej nauczyciele zaliczyli uroczystości szkolne, różne projekty, wycieczki oraz umiejętne rozwiązywanie problemów wychowawczych.
- Wszyscy ankietowani uważają, że współpraca wpływa na lepsze wyniki kształcenia, a korzyści dla uczniów wynikające ze współpracy to głównie rozwijanie zainteresowań i talentów, profesjonalny poziom organizacji imprez szkolnych, różne wyjazdy oraz większa aktywność uczniów.
- Wszyscy ankietowani uważają, że współpraca nauczycieli układa się dobrze.
- Do czynników sprzyjających współpracy nauczycieli ankietowani zaliczyli głównie wymianę doświadczeń, pracę w zespołach oraz posiadanie wspólnego celu.
- Do czynników utrudniających współpracę nauczycieli ankietowani zaliczyli brak czasu, przez co i małe zaangażowanie członków zespołu, jak i brak motywacji do działania, rozbieżne cele oraz problemy lokalowe.
- Najcenniejszą oczekiwaną formą pomocy ze strony innych nauczycieli okazały się przestrzeganie ustalonych terminów oraz terminowe przekazywanie informacji.

C. Czy nauczyciele wspólnie doskonalą metody i formy współpracy? W jaki sposób można podnieść efektywność współpracy nauczycieli?

Opracowała Katarzyna Chojnacka

Ankiety (załącznik nr 3) udostępniono nauczycielom za pomocą dziennika elektronicznego. Większość nauczycieli (89%) CEE-H uważa, że doskonalą oni wspólnie metody i formy współpracy. Do najczęściej wymienianych przez nauczycieli metod współpracy należą: dyskusja (27%), rozmowa (26%), kontakty z nauczycielami (24%), praca zespołowa (19%) oraz rozmowy telefoniczne (4%).

Podawanymi przez nauczycieli formami współpracy są:

- praca w zespołach przedmiotowych (18%),
- wymiana doświadczeń (16%),
- organizacja wycieczek, konkursów, imprez (15%),
- praca w ramach projektów europejskich (13%),
- praca w zespołach zadaniowych (12%)
- praca w małych grupach (10%).

20% nauczycieli uważa, że efektywność współpracy pomiędzy nimi można podnieść poprzez wymianę wiedzy i pomocy dydaktycznych, zaś 19,5% jest zdania, że wspólne rozwiązywanie problemów.

Do innych sposobów podnoszenia efektywności współpracy wskazywanych przez nauczycieli należą:

- wspólna organizacja procesów edukacyjnych i wychowawczych (15%)
- wspólne opracowywanie i aktualizacja dokumentów szkolnych (15%)
- szkolenia (14%)
- ujednolicony system kar i nagród (9%)
- lekcje otwarte (4,5%)
- konsultacje z pedagogiem (3%)

Wnioski:

- Nauczyciele naszej szkoły wspólnie doskonalą metody i formy współpracy.
- Metody i formy współpracy wymieniane przez nauczycieli są bardzo różnorodne.
- Nauczyciele zauważają potrzebę dalszego podnoszenia efektywności współpracy pomiędzy nimi.

D. Czy nauczyciele indywidualnie wprowadzają zmiany w przebiegu procesu kształcenia czy też zmiany dokonywane są we współpracy z innymi nauczycielami?

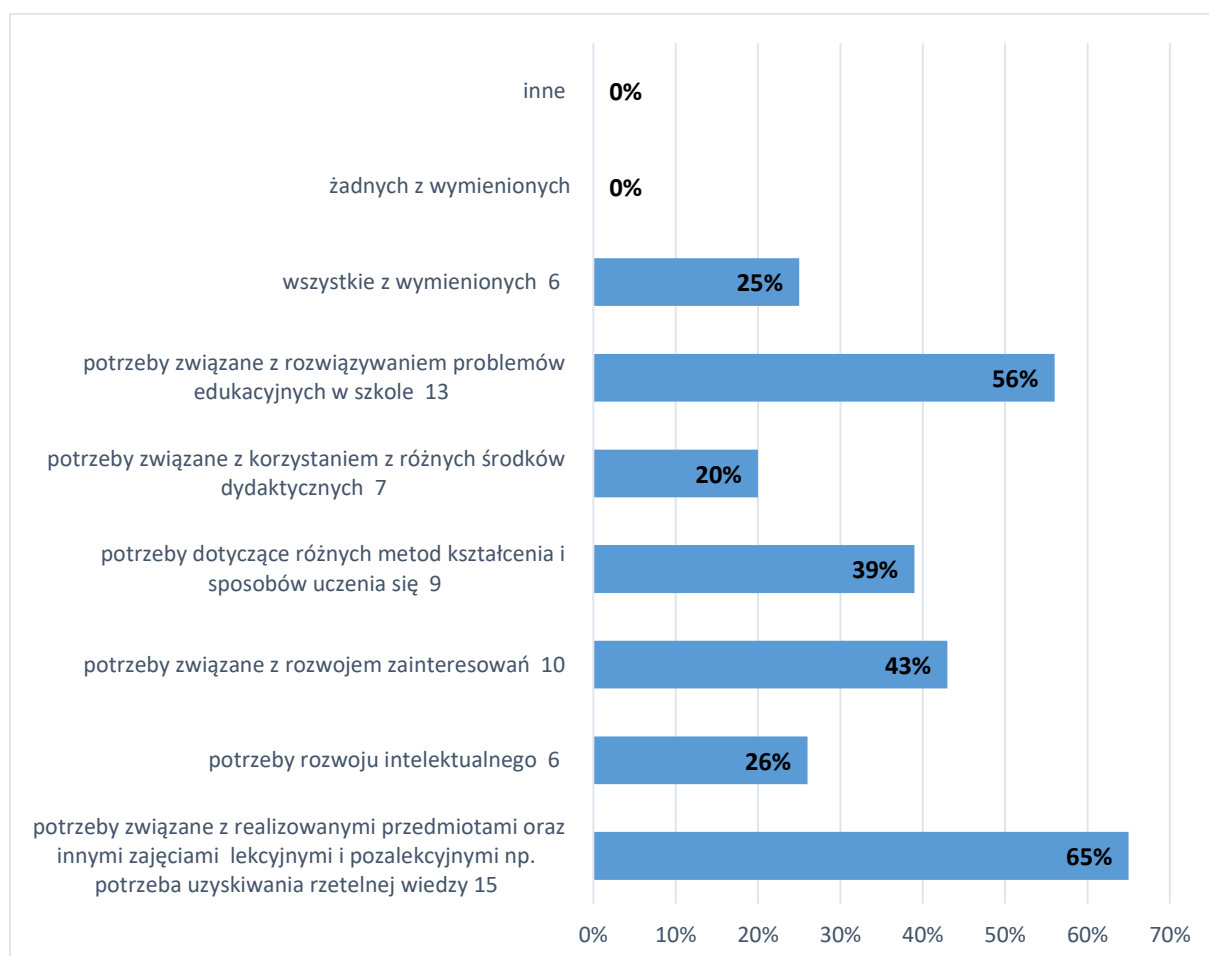
W jakich sytuacjach nauczyciele konsultują między sobą potrzeby edukacyjne i wychowawcze uczniów?

Opracowała Karina Atlas

Ankietę wypełniło 23 nauczycieli CEE-H (załącznik nr 4).

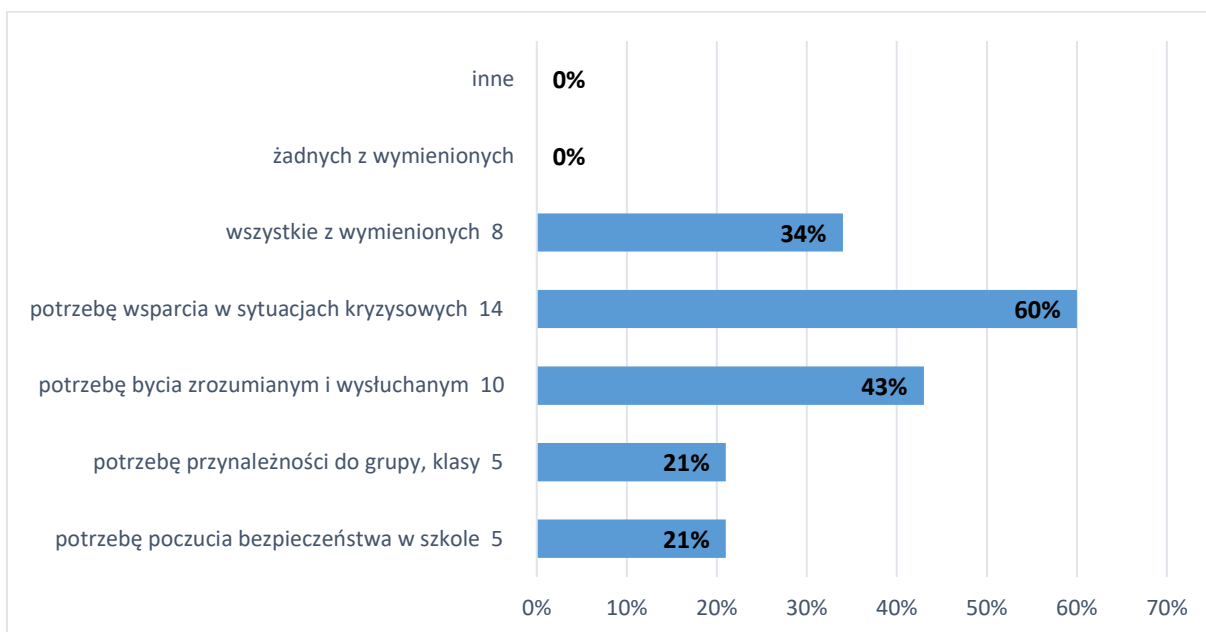
1. Jakie potrzeby edukacyjne uczniów konsultujesz z innymi nauczycielami?

- a) potrzeby związane z realizowanymi przedmiotami oraz innymi zajęciami lekcyjnymi i pozalekcyjnymi np. potrzeba uzyskiwania rzetelnej wiedzy 15 (65%)
- b) potrzeby rozwoju intelektualnego 6 (26%)
- c) potrzeby związane z rozwojem zainteresowań 10 (43%)
- d) potrzeby dotyczące różnych metod kształcenia i sposobów uczenia się 9 (39%)
- e) potrzeby związane z korzystaniem z różnych środków dydaktycznych 7 (20%)
- f) potrzeby związane z rozwiązywaniem problemów edukacyjnych w szkole 13 (56%)
- g) wszystkie z wymienionych 6 (26%)
- h) żadnych z wymienionych 0%
- i) inne 0%

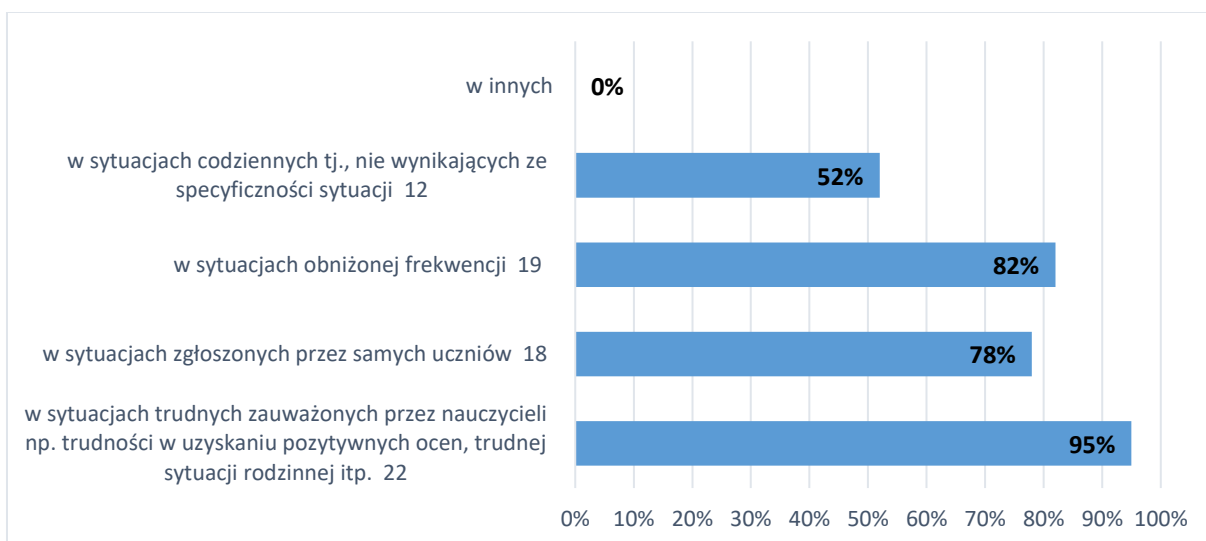
2. Jakie potrzeby wychowawcze uczniów konsultujesz z innymi nauczycielami?

- a) potrzebę poczucia bezpieczeństwa w szkole 5 (21%)
- b) potrzebę przynależności do grupy, klasy 5 (21%)
- c) potrzebę bycia zrozumianym i wysłuchanym 10 (43%)
- d) potrzebę wsparcia w sytuacjach kryzysowych 14 (60%)
- e) wszystkie z wymienionych 8 (34%)
- f) żadnych z wymienionych
- g) inne

3. W jakich sytuacjach konsultujesz z innymi nauczycielami potrzeby uczniów?

- a) w sytuacjach trudnych zauważonych przez nauczycieli np. trudności w uzyskaniu pozytywnych ocen, trudnej sytuacji rodzinnej itp. 22 (95%)
- b) w sytuacjach zgłoszonych przez samych uczniów 18 (78%)
- c) w sytuacjach obniżonej frekwencji 19 (82%)
- d) w sytuacjach codziennych tj., nie wynikających ze specyficzności sytuacji 12 (52%)
- e) w innych

4. Przeanalizuj zmiany w przebiegu kształcenia. Które z typów zmian wprowadzane są indywidualnie a które we współpracy z innymi nauczycielami? (I – indywidualnie lub W – współpraca)

Zmiany w przebiegu kształcenia:	Indywidualnie	Współpraca
Wybór najlepszych środków dydaktycznych	15 65%	7 30%
Zmiana w formach pracy z uczniem na lekcji	13 56%	10 43%
Zmiana w dostosowaniu metod i form dla uczniów z opiniami PPP/orzeczeniami	1 4%	22 95%
Warunki wewnętrzne, dzięki którym uczeń może podjąć skuteczne, efektywne działanie np. sposób na zachowanie ładu w trakcie lekcji	15 65%	7 30%
Warunki zewnętrzne np. ławki, krzesła, oświetlenie itp.	5 21%	18 8%
Sposoby motywowania uczniów do pracy	15 65%	7 30%
Wprowadzanie nowych elementów do programu lub decyzje o usunięciu wybranych elementów przekazywanej wiedzy	4 17%	19 82%
Kształtowanie umiejętności i nawyków u uczniów	10 43%	13 56%
Zmiana w zakresie własnej postawy względem uczniów i procesu kształcenia	20 86%	3 13%
Inne	0%	0%

Wnioski:

Spośród potrzeb edukacyjnych uczniów najwięcej nauczycieli (65%) wskazało potrzeby związane z realizowanymi przedmiotami oraz innymi zajęciami lekcyjnymi i pozalekcyjnymi jako potrzeby konsultowane z innymi nauczycielami. Potrzeby związane z rozwiązywaniem problemów edukacyjnych w szkole są także wysoko konsultowane we współpracy z innymi nauczycielami (56%). Wszystkie z wymienionych potrzeb konsultuje ¼ respondentów. Najbardziej konsultowane z innymi są potrzeby związane z korzystaniem z różnych środków dydaktycznych (20%).

W zakresie potrzeb wychowawczych najchętniej konsultowana z innymi nauczycielami jest potrzeba wsparcia w sytuacjach kryzysowych (60%). Najbardziej konsultowane są potrzeba poczucia bezpieczeństwa w szkole i potrzeba przynależności do grupy, klasy ucznia (po 21%).

Nauczyciele konsultują się z innymi nauczycielami w sytuacjach do tego skłaniających - w sytuacjach trudnych zauważonych przez nauczycieli (95%), w sytuacjach zgłoszonych przez samych uczniów, w sytuacjach obniżonej frekwencji. Najbardziej w sytuacjach codziennych tj., nie wynikających ze specyficzności sytuacji (52%).

Spośród zmian w przebiegu procesu kształcenia niektóre zmiany nauczyciele konsultują indywidualnie, inne we współpracy. Wyraźnie we współpracy z innymi nauczycielami konsultowane są zmiany w dostosowaniu metod i form dla uczniów z opiniami PPP/orzeczeniami, wprowadzanie nowych elementów do programu lub decyzje o usunięciu wybranych elementów przekazywanej wiedzy oraz warunki zewnętrzne np. ławki, krzesła, oświetlenie itp. Decyzje o zmianie w zakresie własnej postawy względem uczniów i procesu kształcenia podejmowane są indywidualnie przez nauczycieli. Nauczyciele w większości

indywidualnie dokonują zmian w wyborze najlepszych środków dydaktycznych, w sposobach motywowania uczniów do pracy oraz w warunkach wewnętrznych, dzięki którym uczeń może podjąć skuteczne, efektywne działanie np. sposób na zachowanie ładu w trakcie lekcji. W pewnych obszarach nie zauważono dominujących form (indywidualna lub we współpracy) - zmiana w formach pracy z uczniem na lekcji oraz kształtowanie umiejętności i nawyków u uczniów.

D. Wywiad z przewodniczącymi zespołów przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych.

Opracowała Jolanta Winszczyk

Przewodniczący zespołów przedmiotowych na pytania dotyczące wzajemnej pomocy i współpracy między nauczycielami udzielili szczegółowych odpowiedzi.

W zespole przedmiotów ogólnokształcących nauczyciele współpracują w ramach całego zespołu jak i zespołów przedmiotowych, gdzie dzielą się doświadczeniem i uwagami na temat pracy w poszczególnych klasach. Jako elementy współpracy można wymienić:

- Przeprowadzanie testów diagnozujących wiadomości i umiejętności w klasach I z języka polskiego, matematyki, języka angielskiego, języka niemieckiego oraz badań wyników nauczania w klasach II- IV.
- Omówienie wyników i wspólne wyciągnięcie wniosków do dalszej pracy.
- Współpraca z biblioteką szkolną (proponując zakup pomocy naukowych).
- Opracowanie przez zespół polonistów, matematyków, nauczycieli języków obcych i wychowania fizycznego przedmiotowego systemu oceniania i dostosowanie kryteriów oceniania do zaleceń PPP.
- Opracowanie planu pracy z uczniem zdolnym, słabym, dyslektycznym.
- Wspólne przygotowanie uroczystości szkolnych, wyjść do kina, teatru, uzgadnianie tematyki wycieczek przedmiotowych.
- W razie potrzeby opracowywanie i wdrażanie programów naprawczych.
- Opieka nad nauczycielem na ścieżce awansu zawodowego.

W zespole przedmiotów zawodowych współpraca nauczycieli obejmuje następujące elementy:

- Analiza treści programowych przedmiotów zawodowych w klasach TE, TH, TOR, TS.
- Uzgadnianie i opracowywanie treści jednostek lekcyjnych oraz materiałów nauczania przedmiotów zawodowych.
- Wspólne uzgadnianie wycieczek przedmiotowych.
- Analiza i dobór podręczników do poszczególnych przedmiotów zawodowych.
- Analiza i wyciągnięcie wniosków z egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie.
- Opracowywanie, omawianie i wyciągnięcie wniosków z przeprowadzanych badań wyników nauczania oraz próbnych egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie.
- Wspólne organizowanie konkursów i olimpiad.

III. Podsumowanie

W ramach analizy badań ankietowych oraz przeprowadzonych wywiadów wyłoniły się następujące wnioski:

1. Zdecydowana większość nauczycieli współpracuje ze sobą, często pomagając i wspierając się wzajemnie, wspólnie planując większość działań, doskonalone są metody i formy współpracy.
2. Nauczyciele są zaangażowani w pracę różnych zespołów, które są powoływane w szkole (m.in. zespół przedmiotów ogólnokształcących, zawodowych, wychowawczy, zespoły nadzorujące egzaminy zewnętrzne, konkursy) i jest to większość grona pedagogicznego.
3. Zdecydowana większość współpracuje w zespołach i małych grupach, preferowane są dyskusje i rozmowy, współpraca odbywa się przy organizacji uroczystości i imprez szkolnych, konkursów, wycieczek.
4. Nauczyciele uczestniczą w różnych formach doskonalenia zawodowego a dzieląc się zdobytą wiedzą i umiejętnościami podnoszą efektywność współpracy, która ich zdaniem układa się dobrze.
5. Współpraca wpływa na lepsze wyniki kształcenia , a korzyści wynikające z niej dla uczniów to głównie rozwijanie zainteresowań i talentów, profesjonalny poziom organizacji imprez szkolnych, większa aktywność uczniów.
6. Konsultowane są potrzeby edukacyjne uczniów związane z realizowanymi przedmiotami oraz innymi zajęciami, jak również potrzeby związane z rozwiązywaniem problemów, nauczyciele konsultują między sobą zmiany w przebiegu procesu kształcenia.
7. W zakresie potrzeb wychowawczych konsultowana jest potrzeba wsparcia w sytuacjach kryzysowych, sytuacjach trudnych zauważonych przez nauczycieli lub zgłoszonych przez uczniów.
8. Czynnikiem utrudniającym współpracę według ankietowanych są brak czasu, przez co i małe zaangażowanie członków zespołu, brak motywacji do działania, rozbieżne cele oraz problemy lokalowe.
9. Należy kontynuować współpracę pomiędzy nauczycielami zarówno w obszarze edukacyjnym jak i wychowawczym.

10. Należy pracować nad zaangażowaniem wszystkich nauczycieli w pracę zespołową, ponieważ jak zauważyli sami ankietowani zdarzają się pojedyncze osoby, które przedkładają działania indywidualne nad pracę w grupie.
11. Zwrócić uwagę na przestrzeganie ustalonych terminów i terminowe przekazywanie informacji ponieważ ma to wpływ na dobrze układającą się współpracę między nauczycielami.

IV. Aneks

Załącznik nr 1 Ankieta skierowana do nauczycieli

Wymaganie 1.3

Nauczyciele pomagają sobie nawzajem oraz wspólnie rozwiązują problemy.

UZASADNIENIE Celem ankiety jest uzyskanie Państwa opinii, które pomogą ocenić stopień współpracy nauczycieli w procesie edukacyjnym. Ankieta jest anonimowa, a jej wyniki będą opracowane zbiorczo. Dziękujemy za zrozumienie i pomoc.

Opracowała Jolanta Charaputa

1. W pracę jakich zespołów jest Pani/Pan zaangażowana/zaangażowany?

- przedmiotów ogólnokształcących
- wychowawczym
- do spraw ewaluacji wewnętrznej
- promocji szkoły
- nadzorującym egzaminy maturalne i zawodowe
- nadzorującym konkursy
- nowelizacji dokumentów szkolnych
- do spraw pomocy pedagogiczno-psychologicznej
- inne

2. Czy planuje Pani/Pan wspólne działania z innymi nauczycielami w szkole?

- wszystkie działania planuje indywidualnie
- zdecydowaną większość działań planowana jest indywidualnie
- większość działań planowana jest indywidualnie
- większość działań jest planowana wspólnie z innymi nauczycielami
- zdecydowana większość działań planowana jest wspólnie z innymi nauczycielami
- wszystkie działania planuję wspólnie z innymi nauczycielami

3. Czy działania wynikające z analizy pracy zespołów są planowane przez:

- większość członków zespołu
- wszystkich członków zespołu
- pojedyncze osoby należące do zespołu
- każdy indywidualnie planuje działania

4. Proszę podać konkretne przykłady form współpracy nauczycieli:

- praca w zespołach

- praca w małych grupach
- organizacja konkursów
- organizacja wycieczek
- organizacja uroczystości i imprez szkolnych
- wymiana doświadczeń (lekcje koleżeńskie, szkolenia WDN)
- rozmowa, dyskusja
- inne

5. Jak często korzysta Pani/Pan z pomocy innych nauczycieli?

- rzadko
- często
- bardzo często

6. Czy zespoły pomagają Pani/Panu w rozwiązywaniu pojawiających się w pracy problemów?

- raczej tak
- zdecydowanie tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

7. W jakim stopniu ocenia Pani/Pan zaangażowanie nauczycieli we współpracę i wzajemną pomoc?

- niewiele osób się angażuje
- angażuje się większość
- angażują się wszyscy

Załącznik nr 2   Ankieta skierowana do nauczycieli

Wymaganie 1.3

Nauczyciele pomagają sobie nawzajem oraz wspólnie rozwiązują problemy.

UZASADNIENIE Celem ankiety jest uzyskanie Państwa opinii, które pomogą ocenić stopień współpracy nauczycieli w procesie edukacyjnym. Ankieta jest anonimowa, a jej wyniki będą opracowane zbiorczo. Dziękujemy za zrozumienie i pomoc.

Opracował Andrzej Grochowina

1. *Czy Pana/Pani zdaniem współpraca między nauczycielami jest efektywna?*
  - Zdecydowanie tak
  - Raczej tak
  - Raczej nie
  - Zdecydowanie nie

2. *Jakie efekty współpracy zespołowej nauczycieli są widoczne w praktyce szkolnej?*
  - Uroczystości szkolne
  - Projekty
  - Wycieczki
  - Ujednolicenie zasad oceniania
  - Indywidualizacja w pracy z uczniami
  - Rozwiązywanie problemów wychowawczych
  - Konkursy
  - Inne

3. *Czy Pana/Pani zdaniem współpraca nauczycieli wpływa na lepsze wyniki kształcenia?*
  - Zdecydowanie tak
  - Raczej tak
  - Raczej nie
  - Zdecydowanie nie

4. *Jakie korzyści dla uczniów wynikają ze współpracy nauczycieli?*
  - Atrakcyjne zajęcia
  - Wyjazdy
  - Większa aktywność uczniów
  - Rozwijanie zainteresowań i talentów
  - Wysoki poziom dydaktyczny
  - Profesjonalny poziom organizacji imprez szkolnych
  - Profesjonalny poziom organizacji konkursów
  - Sukcesy w zawodach i konkursach

- Podnoszenie efektywności nauczania
  - Integracja społeczności uczniowskiej
  - Inne
5. *Czy Pana/Pani zdaniem współpraca nauczycieli układa się dobrze?*
- Zdecydowanie tak
  - Raczej tak
  - Raczej nie
  - Zdecydowanie nie
6. *Jakie czynniki sprzyjają współpracy nauczycieli?*
- Praca w zespołach
  - Wspólny cel
  - Motywacja do działania
  - Dobra organizacja pracy w zespole
  - Przyjęcie odpowiedzialności za powierzone role
  - Dysponowanie czasem
  - Imprezy szkolne
  - Szkolenia
  - Wymiana doświadczeń
  - Dyskusje z innymi nauczycielami
  - Inne
7. *Jakie czynniki utrudniają współpracę nauczycieli?*
- Duży zespół
  - Rozbieżne cele
  - Brak motywacji do działania
  - Małe zaangażowanie członków zespołu
  - Brak czasu
  - Problemy lokalowe
  - Inne
8. *Jaka pomoc ze strony innych nauczycieli byłaby dla Pana/Pani najcenniejsza?*
- Duch współpracy
  - Pomoc w zakresie działań wychowawczych
  - Przestrzeganie ustalonych terminów
  - Współpraca w zakresie pracy z uczniem o szczególnych potrzebach edukacyjnych
  - Terminowe przekazywanie informacji
  - Pomoc przy wypełnianiu dokumentów szkolnych
  - Inne

Załącznik nr 3   Ankieta skierowana do nauczycieli

Wymaganie 1.3

Nauczyciele pomagają sobie nawzajem oraz wspólnie rozwiązują problemy.

UZASADNIENIE Celem ankiety jest uzyskanie Państwa opinii, które pomogą ocenić stopień współpracy nauczycieli w procesie edukacyjnym. Ankieta jest anonimowa, a jej wyniki będą opracowane zbiorczo. Dziękujemy za zrozumienie i pomoc.

Opracowała Katarzyna Chojnacka

1. Czy wg Pani/Pana nauczyciele w naszej szkole wspólnie doskonalą metody i formy współpracy?

- a. Tak   b. Nie

2. Jakie metody współpracy wykorzystują nauczyciele w naszej szkole? (proszę wymienić)

3. Jakie formy współpracy wykorzystują nauczyciele?

- a) praca w małych grupach
- b) praca w zespołach zadaniowych
- c) praca w zespołach przedmiotowych
- d) wymiana doświadczeń
- e) rozmowa, dyskusja
- f) organizacja wycieczek/konkursów/imprez
- g) praca w ramach projektów europejskich itp.
- h) inne

4. W jaki sposób można podnieść wg Pani/Pana efektywność współpracy pomiędzy nauczycielami?

- a) szkolenia
- b) lekcje otwarte
- c) wymiana wiedzy oraz pomocy dydaktycznych
- d) konsultacje z pedagogiem
- e) ujednolicony system nagród i kar
- f) wspólne opracowywanie i aktualizowanie dokumentów szkolnych
- g) wspólne organizacja procesów edukacyjnych i wychowawczych
- h) wspólne rozwiązywanie problemów
- i) inne

Załącznik nr 4 Ankieta skierowana do nauczycieli

Wymaganie 1.3

Nauczyciele pomagają sobie nawzajem oraz wspólnie rozwiązują problemy.

UZASADNIENIE Celem ankiety jest uzyskanie Państwa opinii, które pomogą ocenić stopień współpracy nauczycieli w procesie edukacyjnym. Ankieta jest anonimowa, a jej wyniki będą opracowane zbiorczo. Dziękujemy za zrozumienie i pomoc.

Opracowała Karina Atlas

1. Jakie potrzeby edukacyjne uczniów konsultujesz z innymi nauczycielami?

- a) potrzeby związane z realizowanymi przedmiotami oraz innymi zajęciami lekcyjnymi i pozalekcyjnymi np. potrzeba uzyskiwania rzetelnej wiedzy
- b) potrzeby rozwoju intelektualnego
- c) potrzeby związane z rozwojem zainteresowań
- d) potrzeby dotyczące różnych metod kształcenia i sposobów uczenia się
- e) potrzeby związane z korzystaniem z różnych środków dydaktycznych
- f) potrzeby związane z rozwiązywaniem problemów edukacyjnych w szkole
- g) wszystkie z wymienionych
- h) żadnych z wymienionych
- i) inne.....

2. Jakie potrzeby wychowawcze uczniów konsultujesz z innymi nauczycielami?

- a) potrzebę poczucia bezpieczeństwa w szkole
- b) potrzebę przynależności do grupy, klasy
- c) potrzebę bycia zrozumianym i wysłuchanym
- d) potrzebę wsparcia w sytuacjach kryzysowych
- e) wszystkie z wymienionych
- f) żadnych z wymienionych
- g) inne .....

3. W jakich sytuacjach konsultujesz z innymi nauczycielami potrzeby uczniów?

- a) w sytuacjach trudnych zauważonych przez nauczycieli np. trudności w uzyskaniu pozytywnych ocen, trudnej sytuacji rodzinnej itp.
- b) w sytuacjach zgłoszonych przez samych uczniów
- c) w sytuacjach obniżonej frekwencji
- d) w sytuacjach codziennych tj., nie wynikających ze specyficzności sytuacji
- e) w innych .....

4. Przeanalizuj zmiany w przebiegu kształcenia. Które z typów zmian wprowadzane są indywidualnie a które we współpracy z innymi nauczycielami? (I – indywidualnie lub W – współpraca)

a) wybór najlepszych środków dydaktycznych	I	W
b) zmiana w formach pracy z uczniem na lekcji	I	W
c) zmiana w dostosowaniu metod i form dla uczniów z opiniami PPP/orzeczeniami	I	W
d) warunki wewnętrzne, dzięki którym uczeń może podjąć skuteczne, efektywne działanie np. sposób na zachowanie ładu w trakcie lekcji	I	W
e) warunki zewnętrzne np. ławki, krzesła, oświetlenie itp.	I	W
f) sposoby motywowania uczniów do pracy	I	W
g) wprowadzanie nowych elementów do programu lub decyzje o usunięciu wybranych elementów przekazywanej wiedzy	I	W
h) kształtowanie umiejętności i nawyków u uczniów	I	W
i) zmiana w zakresie własnej postawy względem uczniów i procesu kształcenia	I	W
j) inne.....	I	W

